

Balans van de Brusselse buitenlandse handel 2024

Luik II:

**De buitenlandse handel
in goederen en diensten volgens de
gewestelijke rekeningen in 2023**

&

**De buitenlandse handel
van Belgische diensten
in 2024**

September 2025

Colofon

Studie uitgevoerd door hub.brussels

Gecoördineerd door Muriel Laurent, Malik Léonard – hub.brussels

Nagelezen door Macrine Cattelain en Bénédicte Wilders

Lay-out door klar.graphics

Opgesteld in September 2025

Contact mlaurent@hub.brussels, mleonard@hub.brussels

Verantwoordelijke uitgever: Isabelle Grippa, Algemeen directrice – hub.brussels – Charleroisesteenweg 110 – 1060 Brussel

Graag meer info?

hub.brussels

analytics.brussels

Reproductie is toegestaan met bronvermelding

Inhoud

Lijst van de figuren	4
Synthese	5
Kerncijfers van de handel van goederen en diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2023	6
Kerncijfers van de handel van diensten van België in 2024	8
Methodologische nota	9
Inleiding	9
Gegevensbron	9
De buitenlandse handel in goederen en diensten volgens de gewestelijke rekeningen in 2023	14
Handel van goederen en diensten in België en per gewest	14
Handel in Brussel volgens het type product en de activiteitssector	16
Handel in Brussel per activiteitssector	18
Export van diensten in Brussel volgens handelspartner	23
De buitenlandse handel in diensten in België in 2024	28
Handel volgens het type dienst	28
Export van diensten volgens handelspartner	29
Export volgens het diensttype en volgens handelspartner	31
Surf naar analytics.brussels	33
Bijlagen	34
Bijlage 1	35
Activiteitssectoren – Engelse, Franse en Nederlandse benamingen	35
Bijlage 2	36
Type diensten – Engelse, Franse en Nederlandse benamingen	36
Bijlage 3	37
Top 50 van de exportmarkten van België voor diensten	37
Bijlage 4	39
ISO-alpha2-codes	39

Lijst van de figuren

Figuur 1. Handel van goederen en diensten, België en gewesten, 2018-2023, NBB	15
Figuur 2. Export volgens het type product, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB	17
Figuur 3. Handel volgens type goederen, België en gewesten, 2018-2023, NBB	18
Figuur 4. Handel volgens type diensten, België en gewesten, 2018-2023, NBB	18
Figuur 5. Export van goederen volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB	19
Figuur 6. Handel van goederen volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2023, NBB	20
Figuur 7. Export van diensten volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2018-2023, NBB	20
Figuur 8. Handel van diensten volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2023, NBB	22
Figuur 9. Export van diensten volgens de geografische zone, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB	23
Figuur 10. Export van diensten naar een selectie van landen, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB	24
Figuur 11. Handel volgens het type dienst, België, 2024, NBB	28
Figuur 12. Top 25 van de landen van bestemming van de export van diensten, België, 2021-2024, NBB	29
Figuur 13. Cartografische weergave van de export van diensten in de wereld, België, 2023-2024, NBB	30
Figuur 14. Export volgens het land en het type dienst, Top 25, België, 2024, NBB	31
Figuur 15. Evolutie van de export volgens het land en het type dienst (%), Top 25, België, 2021-2024, NBB	32

Synthese

Volgens de meest recente gegevens over de gewestelijke verdeling van de Belgische invoer en uitvoer van goederen en diensten heeft **België** in 2023 voor in totaal 501,9 miljard euro aan goederen en diensten uitgevoerd, wat neerkomt op een daling van 6,5%. De export van goederen is met 10,8% gedaald, terwijl de export van diensten met 6,7% gestegen is.

Die algemene evolutie zien we in alle gewesten van het land, hoewel de daling in Brussel (-0,8%) minder uitgesproken is dan in Vlaanderen (-8,3%) en Wallonië (-3,8%).

De Belgische handelsbalans vertoonde in 2023 een tekort van 3,6 miljard euro, met name door het grote onevenwicht in de Brusselse balans (-14,7 miljard euro). Volgens de eerste, nog voorlopige gegevens van de Betalingsbalans zette de daling van de Belgische export van goederen en diensten zich in 2024 voort, zij het in mindere mate, met een daling van de export met 3,2%, toe te schrijven aan zowel de export van goederen als diensten.

Brussel stond in 2023 in voor 13,7% van de totale Belgische export, met een bedrag van 68,7 miljard euro. Dat bedrag is als volgt verdeeld: 52% voor diensten en 48% voor goederen. Het aandeel van de export van diensten is veel groter in Brussel dan in de andere gewesten (32% in Vlaanderen, 23% in Wallonië), wat nogmaals het specifieke karakter van het gewest onderstreept.

Hoewel de Brusselse goederenexport in 2023 met 9,2% is gedaald, is de export van diensten sinds 2021 verder gestegen (+8,6% in 2023). Het Gewest was goed voor 25% van de Belgische export van diensten en voor een meer bescheiden 9% van de Belgische export van goederen.

De sectoren Industrie (50%) en Handel (39,4%) namen het voortouw in de Brusselse goederenexport.

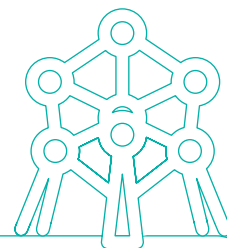
De Brusselse dienstenexport concentreerde zich voornamelijk in de Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten (29,7%) en de Financiële activiteiten en verzekeringen (25,5%), gevolgd door Informatie en communicatie (9,9%).

In 2023 was twee derde van de export van Brusselse diensten bestemd voor de lidstaten en instellingen van de Europese Unie. Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Duitsland, de Verenigde Staten en Luxemburg waren onze zeven belangrijkste partners (bijna 65% van de dienstenexport).

Volgens de gegevens over de buitenlandse handel in diensten van **België**, die deze keer voor het boekjaar 2024 zijn verstrekt, is de nationale export van diensten met 3% gedaald, met een ongezien tekort op de handelsbalans (bijna 10 miljard euro). De slechtste resultaten werden genoteerd voor diensten in verband met 'Reisverkeer', 'Overige zakelijke diensten' en 'Vervoer', terwijl die twee laatste diensttypes samen goed waren voor 56% van de export van diensten. 'Telecommunicatie-, computer- en informatiediensten' vervulde het podium met 16% van de export.

In 2024 waren Nederland, Frankrijk, de Verenigde Staten, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk de belangrijkste afnemers van Belgische diensten. Binnen de top 25 is alleen China de afgelopen drie boekjaren minder Belgische diensten gaan afnemen (-6%).

Kerncijfers van de handel van goederen en diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2023

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft voor 68,7 miljard euro aan goederen en diensten geëxporteerd

(-0,8% van 2022 tot 2023)

48 %

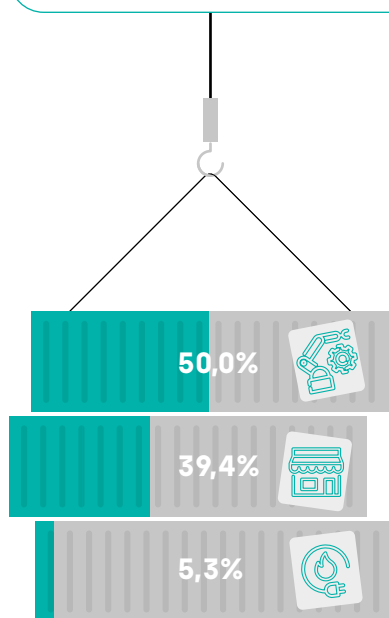
**33,1 miljard euro
aan goederen**

(-9,2% van 2022 tot 2023)

52 %

**35,6 miljard euro
aan diensten**

(+8,6% van 2022 tot 2023)

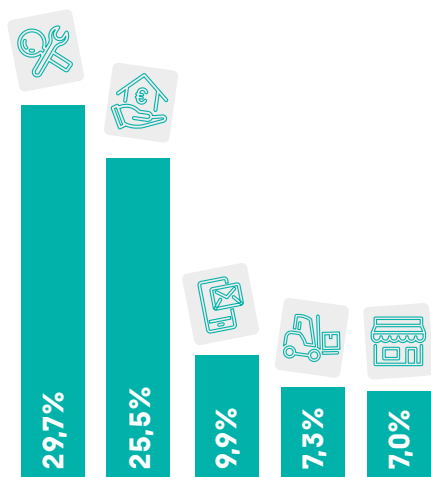
Top 3 van de sectoren van goederenexport

Miljoen euro

1. Industrie	16.546
2. Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	13.052
3. Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	1.739
Totaal	31.337

Totaal: 94,7%

Bron: Regionale rekeningen, verdeling van de Belgische in- en uitvoer, NBB

Top 5 van de sectoren van dienstenexport

Miljoen euro

1. Gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteiten	10.548
2. Financiële activiteiten en verzekeringen	9.071
3. Informatie en communicatie	3.525
4. Vervoer en opslag	2.587
5. Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	2.497
Totaal	28.228

Totaal: 79,4%

Bron: Regionale rekeningen, verdeling van de Belgische in- en uitvoer, NBB

Belangrijkste markten voor dienstenexport

Top 7

Percentage Miljoen euro

1. Frankrijk	14,9%	5.311
2. Nederland	10,8%	3.853
3. Verenigd Koninkrijk	9,0%	3.205
4. Ierland	8,2%	2.908
5. Duitsland	7,5%	2.655
6. Verenigde Staten	7,4%	2.630
7. Luxemburg	7,1%	2.519
Totaal	64,9%	23.081

<5% 5-10% 10-15% 15-20%

Bron: Regionale rekeningen, verdeling van de Belgische in- en uitvoer, NBB

Kerncijfers van de handel van diensten van België in 2024

België heeft voor 136,9 miljard euro aan diensten geëxporteerd

(-3% van 2023 tot 2024)

Top 3 van de geëxporteerde diensten

Miljoen euro

1. Overige zakelijke diensten	47.961
2. Vervoer	29.327
3. Telecommunicatie-, computer- en informatiediensten	21.550
Totaal	98.838

Totaal: 72,1%

Bron: Externe statistieken, Betalingsbalans, NBB

Belangrijkste markten voor dienstenexport

Top 7

Percentage Miljoen euro

1. Nederland	14,0%	19.129
2. Frankrijk	11,6%	15.844
3. Verenigde Staten	10,6%	14.482
4. Duitsland	7,6%	10.395
5. Verenigd Koninkrijk	7,1%	9.694
6. Ierland	7,0%	9.601
7. Zwitserland	6,6%	9.084
Totaal	64,4%	88.229

<5% 5-10% 10-15% 15-20%

Bron: Externe statistieken, Betalingsbalans, NBB

Methodologische nota

Inleiding

hub.brussels heeft de redactionele keuze gemaakt om in 2025 zijn jaarlijkse *Balans van de Brusselse buitenlandse handel* in twee luiken te publiceren: een luik over de handel in goederen, dat in juni 2025¹ werd verspreid, en het andere luik over de handel in diensten, het onderwerp van dit rapport. Die opsplitsing is het gevolg van de late publicatie van de gegevens van de Nationale Bank van België (NBB) over de gewestelijke verdeling van de Belgische import en export van goederen en diensten, die samen met de gewestelijke statistische overheden is opgesteld.

Gegevensbron

De **gewestelijke** gegevens komen uit de statistieken van de NBB over de 'Regionale verdeling van de in- en uitvoer', opgesteld op basis van de Gewestelijke rekeningen. Die gegevens worden slechts één keer per jaar geproduceerd, ongeveer twee jaar na het verlopen jaar. Ze zijn beschikbaar per activiteitssector en kunnen gedownload worden via de website NBB.Stat. De in deze publicatie opgenomen gegevens werden op 15/07/2025 geraadpleegd.

Op het niveau van de internationale handel in diensten van **België** worden de kwartaalcijfers per land en diensttype ons rechtstreeks door de NBB bezorgd, want ze zijn afkomstig uit de statistieken over de Betalingsbalans.

Buitenlandse handel in goederen en diensten – Gewestelijke rekeningen²

De statistieken van de Gewestelijke rekeningen, opgesteld door de NBB, verschillen van de statistieken van de buitenlandse handel in goederen, die in luik I van de Balans van de buitenlandse handel worden gepresenteerd. Er wordt namelijk een andere methodologie gehanteerd voor de verrekening van de uitvoer en de invoer: in dit geval is er sprake van uitvoer of invoer wanneer er een **eigendomsoverdracht** van goederen of diensten plaatsvindt, en niet wanneer een grens wordt overschreden.

De statistieken van de Gewestelijke rekeningen worden in dit tweede luik gebruikt voor de analyse van:

- de waarde en de verdeling van goederen en diensten in het handelsverkeer, op Belgisch en gewestelijk niveau;
- de verdeling van de handel van goederen en diensten van het BHG per activiteitstak;
- de handel van diensten van het BHG met de belangrijkste handelspartners.

Bovendien worden in de Gewestelijke rekeningen de **reparaties van goederen en werk tegen maakloon** aan goederen die door ingezeten ondernemingen voor rekening van buitenlandse actoren worden uitgevoerd, beschouwd als uitvoer van diensten. De statistieken van de buitenlandse handel omvatten daarentegen een aantal transacties van goederen die niet worden verkocht maar die werk tegen maakloon omvatten of omgevormd worden in een Belgische of buitenlandse vestiging, wat een impact heeft op de totale waarde van de uitvoer of invoer van die goederen.

In de Gewestelijke rekeningen is het belangrijk te benadrukken dat de invoer en uitvoer worden toegewezen aan de regio('s) waar de importeur of exporteur **vestigingen heeft**, en niet aan de plaats waar de laatste toegevoegde waarde is gerealiseerd in het kader van de uitvoer, of de eerste toegevoegde waarde in het kader van de invoer, zoals het geval is in de statistieken van de buitenlandse handel.

¹ Bilan du commerce extérieur 2024 – Volet I : Le commerce extérieur de biens; Balans van de Brusselse buitenlandse handel 2024 – Luik I : De buitenlandse handel van goederen; Brussels foreign trade balance sheet 2024 – Part I : Foreign trade in goods.

² m_gd_meth2016f.pdf; m_meth2020f.pdf; m_gd_meth20f.pdf; m_gd_meth2016n.pdf; m_meth2020n.pdf; m_gd_meth20n.pdf.

Indien de aangever vestigingen heeft in meerdere arrondissementen worden verschillende variabelen gebruikt als verdeelsleutels (aantal banen, brutoloon RSZ, verminderingen van werkgeversbijdragen, aantal voltijdse werknemers, aantal deeltijdse werknemers, aantal personen in hoofdberoep, aantal dagen gepresteerd door voltijdse werknemers en aantal uren gepresteerd door deeltijdse werknemers).³

Statistieken van de buitenlandse handel versus statistieken van de Gewestelijke rekeningen

Samengevat zijn zowel de statistieken van de buitenlandse handel (geanalyseerd in Luik I van de Balans van de Brusselse buitenlandse handel) als de statistieken van de Gewestelijke rekeningen (uitgewerkt in dit Luik II) gebaseerd op het nationale concept⁴, maar hanteren ze elk een verschillende definitie van uitvoer en invoer. De eerste is gebaseerd op grensoverschrijding, de tweede op de eigendomsoverdracht van goederen of diensten. Daarbij komen nog verschillende methodologische principes die bij de gewestelijke verdeling zelf worden toegepast.

Bijgevolg verschillen de resultaten die in de statistieken van de buitenlandse handel worden gepubliceerd – totale cijfers voor het Koninkrijk en aandelen per gewest – van de resultaten gepubliceerd in de Gewestelijke rekeningen. Concreet is de waarde van de uitvoer van goederen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgens de Gewestelijke rekeningen aanzienlijk hoger dan de waarde van de uitvoer van goederen volgens de statistieken van de buitenlandse handel. Bovendien is het aandeel van het Vlaamse Gewest volgens de principes van de Gewestelijke rekeningen kleiner dan volgens die van de buitenlandse handel.⁵

Buitenlandse handel in Belgische diensten - Betalingsbalans

De NBB produceert deze gegevens over **de buitenlandse handel van België in diensten**⁶ per diensttype maandelijks voor de algemene cijfers en per kwartaal voor de statistieken per land. Laatstgenoemde gegevens worden gebruikt bij het opstellen van dit rapport. De gegevens over het afgelopen jaar zijn beschikbaar in de loop van het eerstvolgende semester. Naast de hogere productiefrequentie bieden deze gegevens een fijnere indeling van de exportmarkten voor diensten en maken ze een kruisanalyse mogelijk van de soorten geleverde diensten en exportmarkten.

De Nationale Bank van België analyseert dienstentransacties door middel van verschillende aangiften bestemd voor ingezetenen.

Voor bedrijven in de niet-financiële sector is de selectie gebaseerd op een combinatie van plafonnering- en steekproeftechnieken. Er is een volledige aangifte voor de relevantste bedrijven en er zijn specifieke aangiften voor de andere bedrijven, volgens een maandelijks of driemaandelijks frequentie.

Er werden drie aangiftes gedefinieerd voor bedrijven in de financiële sector, die elk betrekking hebben op een specifieke subsector: kredietinstellingen, verzekerings- en herverzekeringsmaatschappijen en andere financiële instellingen. De volledige populatie van deze subsectoren moet worden aangegeven, maar de frequentie kan maandelijks, driemaandelijks of jaarlijks zijn.

Naast rechtstreekse aangifte gebruikt de NBB ook betaalkaartinformatie, administratieve gegevens en gegevens van internationale instellingen zoals de Europese Commissie.

³ Deze verdeelsleutels werden na de methodologische herziening van 2019 toegepast, vanaf het boekjaar 2015. Voorheen bepaalde alleen het aantal banen de verdeling per arrondissement ([m_meth2020f.pdf](#); [m_meth2020n.pdf](#)).

⁴ In tegenstelling tot het communautaire concept dat op Europees niveau wordt gebruikt (met name op de website van Eurostat)

⁵ [m_gd_meth20f.pdf](#); [m_gd_meth20n.pdf](#).

⁶ https://www.nbb.be/doc/dq/f_method/itss_fr.pdf; [itss_nl.pdf](#).

De buitenlandse handel in goederen en diensten volgens de gewestelijke rekeningen in 2023

De buitenlandse handel in goederen en diensten volgens de gewestelijke rekeningen in 2023

Handel van goederen en diensten in België en per gewest

De Belgische export van goederen en diensten is tussen 2022 en 2023 in totaal met 6,5% gedaald: een daling van 10,8% voor goederen, maar een stijging van 6,7% voor diensten.

Die algemeen dalende trend zien we ook bij de gewesten, waarbij Brussel de daling van zijn export (-0,8%) heeft kunnen beperken in vergelijking met Vlaanderen (-8,1%) en Wallonië (-3,8%).

Toch was het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2023 het enige gewest dat een handelstekort noteerde (-14,7 miljard euro).

Op Belgisch niveau

Volgens de laatste statistieken van de Gewestelijke rekeningen heeft België in 2023 voor een totaalbedrag van 501,9 miljard euro aan goederen en diensten geëxporteerd, een daling van 6,5% ten opzichte van 2022, na twee jaar van aanhoudende stijging (Figuur 1). De totale invoer bedroeg 505,5 miljard euro, een daling van 7,3% ten opzichte van 2022, na eveneens twee jaar van aanzienlijke stijging. De Belgische handelsbalans vertoonde een tekort van 3,6 miljard euro, een daling ten opzichte van 2022 met een tekort van 8,2 miljard euro, na de positieve handelsbalansen van 2019 tot 2021.

De totale export van België was in 2023 als volgt verdeeld (Figuren 3 en 4):

- 360,7 miljard euro export van goederen (een aandeel van 72%), een daling van 10,8% ten opzichte van 2022;
- 141,1 miljard euro export van diensten (een aandeel van 28%), een stijging van 6,7% ten opzichte van 2022. Opgemerkt moet worden dat de export van Belgische diensten sinds 2021 voortdurend is toegenomen.

In 2023 bedroeg de Belgische import 357,9 miljard euro aan invoer van goederen (71% van het totaal, een daling van 10,8%) en 147,6 miljard euro aan invoer van diensten (29% van het totaal, een stijging van 6,0%).

Volgens de eerste, voorlopige statistieken van de NBB over de Betalingsbalans zijn de export van goederen en diensten uit België in 2024 verder gedaald, met een totale daling van 3,2% (-3,3% voor goederen en -3,0% voor diensten).

Op het niveau van de gewesten

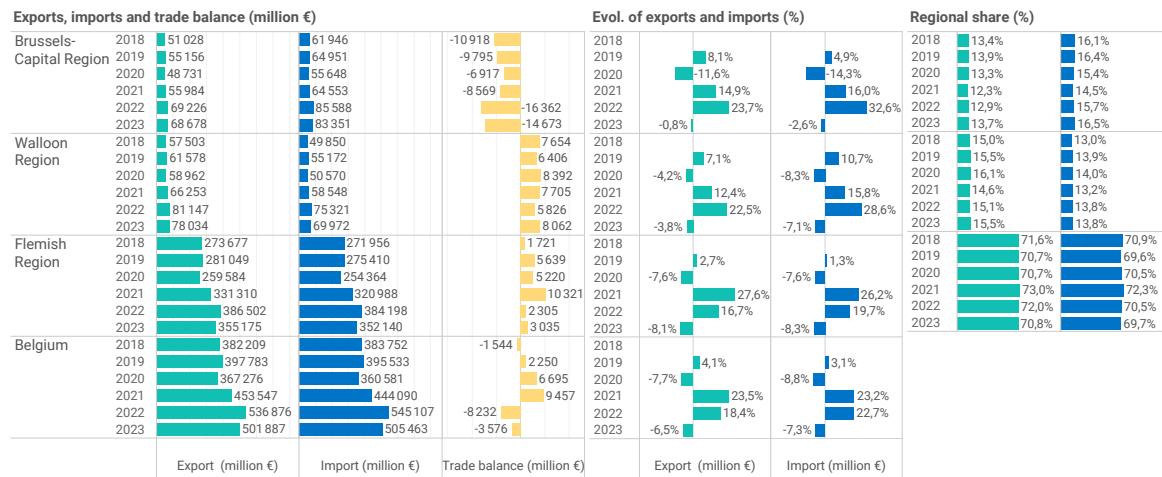
Brussel exporteerde in 2023 voor een totaalbedrag van 68,7 miljard euro aan goederen en diensten, ofwel 13,7% van de totale Belgische export, een daling van 0,8% ten opzichte van 2022 (Figuur 1). De Brusselse import bedroeg in 2023 in totaal 83,4 miljard euro, ofwel 16,5% van het Belgische totaal, een daling van 2,6% ten opzichte van 2022.

De Brusselse handelsbalans vertoonde een tekort van 14,7 miljard euro, in tegenstelling tot de twee andere gewesten met een handelsoverschot. Het handelstekort, dat in 2019 (-10%) en 2020 (-29%) aanzienlijk was afgenomen, is in 2021 (+24%) en vooral in 2022 (+91%) weer toegenomen, om vervolgens met 10% te dalen in 2023.

Vlaanderen exporteerde in 2023 voor een totaalbedrag van 355,2 miljard euro aan goederen en diensten, ofwel 70,8% van de totale Belgische export, een daling van 8,1% ten opzichte van 2022. De import van Vlaanderen bedroeg 352,1 miljard euro, ofwel 69,7% van de totale Belgische import, een daling van 8,3% ten opzichte van 2022. De handelsbalans van Vlaanderen vertoonde bijgevolg een overschot van 3 miljard euro, een bedrag dat aanzienlijk is gestegen ten opzichte van 2022 (+32%), maar nog steeds onder de waarde van 2019 (5,6 miljard euro).

Wallonië exporteerde in 2023 voor een totaalbedrag van 78 miljard euro aan goederen en diensten, ofwel 15,5% van de totale Belgische export, een daling van 3,8% ten opzichte van 2022. In 2023 bedroeg de Waalse import 70 miljard euro, ofwel 13,8% van de totale Belgische import, een daling van 7,1%. De handelsbalans van Wallonië vertoonde een overschot van 8,1 miljard euro, een mooie vooruitgang ten opzichte van 2022 (+38%) en een stijging ten opzichte van 2019, toen het overschot 6,4 miljard euro bedroeg.

Figuur 1. Handel van goederen en diensten, België en gewesten, 2018-2023, NBB

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

Handel in Brussel volgens het type product en de activiteitssector

Handel in Brussel volgens het type product

De Brusselse export kwam in 2023 uit op een bedrag van 68,7 miljard euro, waarvan 52% voor diensten en 48% voor goederen. Het grote aandeel van diensten in de export was specifiek voor Brussel. Voor België bedroeg het aandeel in totaal 28%, met respectievelijk 23% voor Vlaanderen en 32% voor Wallonië.

Terwijl de Brusselse goederenexport in 2023 is gedaald (-9,2%), is de export van diensten sinds 2021 verder gestegen (+8,6% in 2023). Hoewel Brussel in 2023 het enige gewest was met een handelstekort in goederen (-19,1 miljard euro), was het ook het enige met een handelsoverschot in diensten (+4,4 miljard euro).

Het Gewest was goed voor 9% van de Belgische export van goederen in 2023 en 25% van de Belgische export van diensten.

In 2023 was de Brusselse **export**, voor een totaalbedrag van 68,7 miljard euro, als volgt verdeeld (Figuur 2):

- 33,1 miljard euro voor de export van goederen, ofwel een aandeel van 48%⁷;
- 35,6 miljard euro voor de export van diensten, ofwel een aandeel van 52%.

De export van diensten is sinds 2018 gestaag gegroeid, met uitzondering van het boekjaar 2020, dat gekenmerkt werd door een daling (-5,5%) als gevolg van de COVID-pandemie. De uitvoer van goederen kende de afgelopen jaren twee dalingen, één in 2020 (-18,5%) en één in 2023 (-9,2% tegenover +8,6% voor diensten). Die evoluties zien we ook terug in de rest van het land.

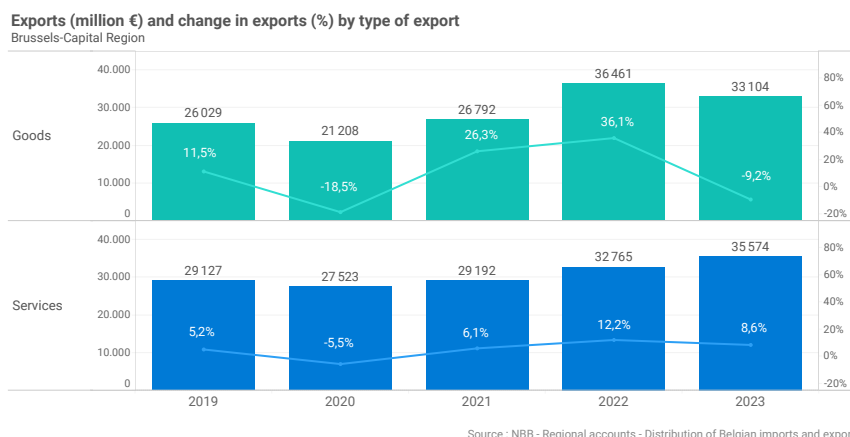
Hoewel de export van Brusselse goederen in 2022 voor het eerst sinds 2018 die van de Brusselse diensten overtrof, is dat in 2023 opnieuw niet meer het geval. De export van diensten bedroeg namelijk 35,6 miljard euro, tegenover 33,1 miljard euro voor de export van goederen.

In de periode 2018-2023 bedroeg het aandeel van de diensten in de Brusselse export enkel in 2022 minder dan 50% (47%), om in 2023 weer te stijgen tot 52%. Dat is vooral te verklaren door de relatief sterkere stijging van de goederenexport na de COVID-crisis, terwijl algemeen wordt aangenomen dat de export van diensten beter bestand is tegen schommelingen in de economische conjunctuur dan de export van goederen⁸. Op Belgisch niveau bedroeg het aandeel van de diensten 28% in 2023, terwijl dat voor Vlaanderen 23% en voor Wallonië 32% was. Hieruit blijkt het specifieke karakter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op het vlak van export.

⁷ In Luik I van de Balans van de Brusselse buitenlandse handel 2024 over de buitenlandse handel van goederen kwam het totaalbedrag voor de export van goederen in 2023 uit op 11,8 miljard euro. Ter herinnering: de statistieken van de NBB die in Luik I worden gepresenteerd, houden enerzijds rekening met de grensovergang van goederen en anderzijds met de plaats waar de laatste toegevoegde waarde is gerealiseerd. Meer uitleg over de methodologie voor de twee luiken is terug te vinden in het eerste deel van dit rapport, waarin de methodologische nota wordt gepresenteerd.

⁸ 24 april 2017 - Focus nr. 19 van het BISA: De diensten als vaste waarde van de Brusselse uitvoer.

Figuur 2. Export volgens het type product, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB

Als we die evoluties vergelijken met die van de twee andere gewesten van het land, noteerde Brussel een gelijkaardige daling als Vlaanderen voor de uitvoer van **goederen** in 2023 (respectievelijk -9,2% en -11,9%). Die daling is echter hoger dan in Wallonië (-6,1%) (Figuur 3). In vijf jaar tijd is de waarde van de goederenexport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter met 42% gestegen, terwijl de twee andere gewesten een groei van 28% in Vlaanderen en 34% in Wallonië hebben gerealiseerd.

Voor de handel van goederen neemt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een relatief bescheiden positie in België in: het Gewest stond in voor 9% van de Belgische goederenexport in 2023, tegenover 15% voor Wallonië en 76% voor Vlaanderen. In vergelijking met 2019 zijn die percentages nauwelijks veranderd.

Voor de export van **diensten** was de groei in 2023 sterker in Brussel (+8,6%) dan in Vlaanderen (+7,6%) en Wallonië (+1,3%). Dat was niet het geval in de twee voorgaande boekjaren, toen de stijging beperkter was dan in de andere gewesten (Figuur 4). In de periode 2018-2023 is de Brusselse export gematigder gestegen (+29%) dan die van Vlaanderen (+35%) en Wallonië (+37%).

Met een aandeel van 25% in de export van Belgische diensten speelt Brussel een relatief belangrijkere rol in de Belgische handel in diensten. Dat aandeel is licht gedaald (-1 procentpunt) ten opzichte van 2019, ten gunste van de twee andere gewesten: 57% voor Vlaanderen en 18% voor Wallonië in 2023.

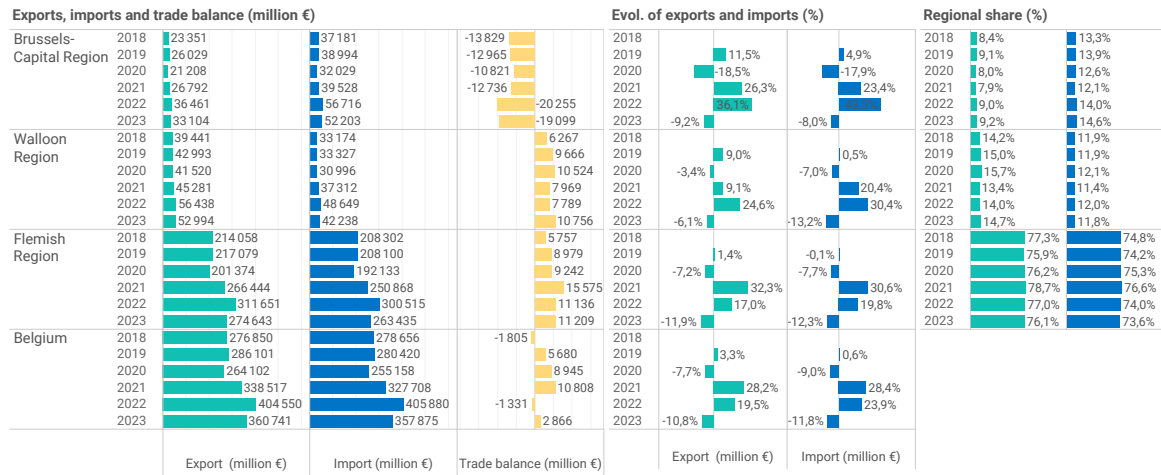
De **invoer** van goederen is in de verschillende gewesten gedaald, wat opnieuw wijst op een vertraging van de goederenhandel in 2023 (-8% in Brussel en -12% tot -13% in Vlaanderen en Wallonië).

De invoer van diensten volgde dezelfde trend als de uitvoer van diensten, met positieve maar minder sterke groeicijfers dan in 2022 (+8% in Brussel, +6% in Vlaanderen en +4% in Wallonië).

Terwijl het **handelstekort** in **goederen** in Brussel de afgelopen jaren is toegenomen, van -12,7 miljard euro in 2021 tot -20,3 miljard euro in 2022, om vervolgens te stabiliseren op -19,1 miljard euro in 2023, laten Vlaanderen en Wallonië een overschot van ongeveer 11 miljard euro zien.

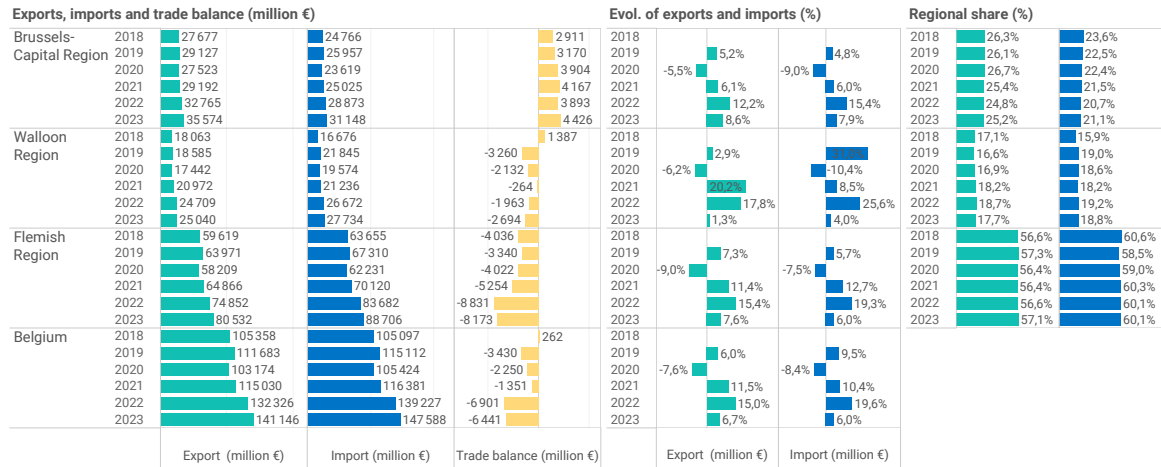
Brussel is echter het enige gewest dat de afgelopen jaren een overschot op de handelsbalans voor **diensten** heeft laten zien (+4,4 miljard euro in 2023, het hoogste niveau sinds 2018 (-8,2 miljard euro in Vlaanderen en -2,7 miljard euro in Wallonië).

Figuur 3. Handel van goederen, België en gewesten, 2018-2023, NBB

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

Figuur 4. Handel van diensten, België en gewesten, 2018-2023, NBB

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

Handel in Brussel per activiteitssector

Met een aandeel van bijna 90% in de Brusselse goederenexport waren de sectoren industrie en handel de twee belangrijkste sectoren voor de verkoop van goederen in het buitenland. Terwijl de export van de industriesector in 2023 met 14% is gedaald, is de export van de handelssector in 2023 verder gestegen (+7%). 55% van de export van diensten werd gerealiseerd door Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten en Financiële activiteiten en verzekeringen, twee sectoren die er sinds 2021 duidelijk op vooruitgaan. De sector Informatie en communicatie (ongeveer 10% van het exportaandeel) vervulde de top drie.

Goederenhandel volgens de activiteitssector

Export van goederen

Bijna 90 % van de uitvoer van goederen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is afkomstig uit de **Maakindustrie** ⁹ (16,5 miljard euro in 2023) en de **Handel** (13,1 miljard euro) (Figuur 5). Twee andere sectoren zijn samen goed voor 8% van de verkoop van goederen in het buitenland: de sector **Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht** (1,7 miljard euro) en de sector **Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten** (894 miljoen euro).

Van die sectoren kenden de sectoren **Industrie** en **Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht** in 2023 een exportdaling van respectievelijk 14 en 51%. De export van goederen in de sectoren **Handel** en **Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten** steeg in hetzelfde jaar met respectievelijk 7% en 43%, na twee jaar van aanhoudende groei. Die laatste sector zit dan ook in de lift: in vijf jaar tijd is de buitenlandse verkoop vervijfvoudigd.

Figuur 5. Export van goederen volgens de activiteitssector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB

Brussels-Capital Region Value (million €)		2022	2023	Evolution 1 year (%)		Evolution 3 years (%)		Evolution 5 years (%)		Shares (%)	
				2023		2023		2023		2022	2023
Manufacturing	C	19.187,6	16.546,3	-13,8%	C	58,6%	C	56,0%	C	52,6%	50,0%
Wholesale and retail trade; repair of mot..	G	12.151,2	13.051,9	7,4%	G	41,4%	G	23,8%	G	33,3%	39,4%
Electricity, gas, steam and air conditioni..	D	3.542,4	1.739,1	-50,9%	D	281,3%	D	95,2%	D	9,7%	5,3%
Professional, scientific and technical act..	M	624,2	894,0	43,2%	M	820,7%	M	436,0%	M	1,7%	2,7%
Financial and insurance activities	K	399,4	298,6	-25,2%	K	-57,6%	K	-25,7%	K	1,1%	0,9%
Administrative and support service activ..	N	228,0	252,5	10,7%	N	86,8%	N	71,9%	N	0,6%	0,8%
Construction	F	103,4	115,3	11,5%	F	643,9%	F	-0,2%	F	0,3%	0,3%
Transportation and storage	H	88,9	69,8	-21,5%	H	220,2%	H	-79,9%	H	0,2%	0,2%
Information and communication	J	81,3	69,0	-15,1%	J	14,4%	J	25,0%	J	0,2%	0,2%
Water supply; sewerage, waste manage..	E	25,0	27,7	10,8%	E	77,6%	E	-24,3%	E	0,1%	0,1%
Arts, entertainment and recreation	R	12,1	17,7	46,3%	R	82,5%	R	84,4%	R	0,0%	0,1%
Human health and social work activities	Q	3,8	6,8	78,9%	Q	325,0%	Q	277,8%	Q	0,0%	0,0%
Agriculture, forestry and fishing	A	4,0	5,6	40,0%	A	3,7%	A	180,0%	A	0,0%	0,0%
Real estate activities	L	2,3	3,7	60,9%	L	27,6%	L	-36,2%	L	0,0%	0,0%
Other service activities	S	3,2	2,5	-21,9%	S	-71,6%	S	-67,1%	S	0,0%	0,0%
Public administration and defence; com..	O	1,7	1,7	0,0%	O	41,7%	O	-78,5%	O	0,0%	0,0%
Mining and quarrying	B	0,6	0,7	22,2%	B	0,0%	B	40,0%	B	0,0%	0,0%
Education	P	0,9	0,7	-16,7%	P	-91,3%	P	-90,7%	P	0,0%	0,0%
Accommodation and food service activi..	I	0,9	0,4	-55,6%	I	-84,0%	I	-77,8%	I	0,0%	0,0%

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

Import van goederen

De drie belangrijkste sectoren op het vlak van de invoer van goederen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn de **Handel** (24,7 miljard euro, met een aandeel van 48%), de **Industrie** (17,2 miljard euro, aandeel van 34%) en de **Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht** (6,3 miljard euro, aandeel van 12%). De invoer van die laatste sector kende in 2023 de sterkste daling (-41%), terwijl die van de Industrie met 11% daalde. De aankopen in het buitenland van de sector Handel kenden een omgekeerde trend, met een stijging van 7% in hetzelfde jaar.

9 De volledige benamingen van de sectoren en hun vertaling zijn opgenomen in bijlage 1 bij dit document.

Handelsbalans van goederen

De sector **Handel** vertoonde het grootste handelstekort op het gebied van goederenhandel: -11,6 miljard euro in 2023. Daarna volgen de sector **Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht** met een tekort van -4,5 miljard euro, de **Industrie** (-655 miljoen euro), **Informatie en communicatie** (-479 miljoen euro) en **Vervoer** (-328 miljoen euro). Het tekort van die sectoren is in 2023 toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de sectoren Vervoer en Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht, waarbij laatstgenoemde zijn tekort met 2,5 miljard euro heeft teruggebracht.

Figuur 6. Handel van goederen volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2023, NBB

Exports, Imports, Trade balance by sector (million €)
Brussels-Capital Region
2023

Manufacturing	C	16.546,3	17.199,4	-654,7
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	G	13.051,9	24.691,2	-11.639,3
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	D	1.739,1	6.260,5	-4.521,4
Professional, scientific and technical activities	M	894,0	946,5	-52,5
Financial and insurance activities	K	298,6	540,7	-242,1
Administrative and support service activities	N	252,5	59,5	193,0
Construction	F	115,3	124,2	-8,9
Transportation and storage	H	69,8	398,2	-328,4
Information and communication	J	69,0	547,6	-478,6
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	E	27,7	24,1	3,6
Arts, entertainment and recreation	R	17,7	21,3	-3,6
Human health and social work activities	Q	6,8	84,2	-77,4
Agriculture, forestry and fishing	A	5,6	4,8	0,8
Real estate activities	L	3,7	13,3	-9,6
Other service activities	S	2,5	8,5	-6,0
Public administration and defence; compulsory social security	O	1,7	126,3	-124,6
Mining and quarrying	B	0,7	0,3	0,4
Education	P	0,7	47,5	-46,8
Accommodation and food service activities	I	0,4	15,3	-14,9
		Export	Import	Trade balance

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

Handel in diensten volgens de activiteitensector

Brusselse export van diensten

In 2023 werd 55% van de Brusselse export van diensten gerealiseerd door **Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten** (29,7%) en **Financiële activiteiten en verzekeringen** (25,5%). De derde plaats wordt ingenomen door de sector **Informatie en communicatie** met een globaal aandeel van 9,9%.

Figuur 7. Export van diensten volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2018-2023, NBB

Brussels-Capital Region
Value (million €)

	2022	2023	Evolution 1 year (%)	Evolution 3 years (%)	Evolution 5 years (%)	Shares (%)
Professional, scientific and technical activities	M	9.553,6	10.548,3	10,4%	38,7%	28,9%
Financial and insurance activities	K	8.050,8	9.071,0	12,7%	34,8%	40,1%
Information and communication	J	3.637,3	3.525,0	-3,1%	3,8%	3,0%
Transportation and storage	H	2.235,3	2.586,5	15,7%	105,7%	107,3%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and mot..	G	2.393,6	2.497,0	4,3%	4,2%	-6,7%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply and Wate..	D,E	1.264,5	1.834,6	45,1%	224,1%	294,9%
Other service activities	S	1.290,4	1.423,5	10,3%	33,8%	58,4%
Accommodation and food service activities	I	983,6	1.100,1	11,8%	83,8%	61,9%
Administrative and support service activities	N	1.373,3	1.013,6	-26,2%	-42,2%	-23,5%
Manufacturing, including mining and quarrying	B,C	578,3	700,7	21,2%	-10,9%	-22,0%
Public administration and defence; compulsory social secur..	O	785,0	626,6	-20,2%	-29,5%	-21,2%
Arts, entertainment and recreation	R	178,9	180,2	0,7%	52,3%	61,2%
Human health and social work activities	Q	145,2	148,7	2,4%	59,5%	56,5%
Construction	F	142,0	147,5	3,9%	71,5%	-8,4%
Education	P	59,2	97,1	64,0%	36,4%	-12,0%
Real estate activities	L	94,2	73,9	-21,5%	-33,9%	-44,6%

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

Analyse van de positieve prestaties van de Brusselse dienstenexport per activiteitensector

In 2023 werd de groei van de export van diensten voornamelijk gerealiseerd door **Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten** (+10,4%, ofwel een stijging van bijna 1 miljard euro en een toename van 39% over drie jaar) en **Financiële activiteiten en verzekeringen** (+13%, ofwel een winst van 1 miljard euro en een stijging van 35% over drie jaar). Die dienstenactiviteiten stonden bovenaan de lijst van Brusselse exportproducten.

Andere opmerkelijke stijgingen waren onder meer te zien in de sectoren **Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom (...); sanering(...)**¹⁰ (+45%, ofwel een stijging van 570 miljoen euro) en **Vervoer en opslag** (+16%, ofwel een stijging van 351 miljoen euro). In vijf jaar tijd (2018 tot 2023) is de verkoop van diensten in het buitenland in deze sectoren verdubbeld of verdrievoudigd (respectievelijk +295% en +107%).

De sector **Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden** lijkt zich sinds drie jaar ook te herstellen (+84%), na een drastische daling van 38% in 2020 als gevolg van de COVID-crisis, met een stijging van 12% in 2023.

De sector **Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen**, die ook werd getroffen door de crisis in 2020 (-11%) en 2021 (-4%), lijkt zich sinds twee jaar te herstellen, met een jaarlijkse stijging van 4% sinds 2022.

De **Overige diensten**¹¹ stegen met 10% in 2023, een bevestiging van de trend over meerdere jaren (+58% over de afgelopen vijf jaar), terwijl de **Industrie, inclusief winning van delfstoffen**, opnieuw uit het dal kroop (+21% in 2023), na een daling van drie jaar.

Lager in de rangschikking zien we de goede prestatie in 2023 van de sector **Onderwijs** (+64%, na een daling van 34% in 2022 en een grillige evolutie in de afgelopen vier jaar).

Ten slotte verloren de sectoren **Bouwnijverheid** (+4%), **Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening** (+2%) en **Kunst, amusement en recreatie** (+0,7%) in 2023 aan kracht, na een mooie groei in 2022 (respectievelijk +35%, +98% en +21%).

Analyse van de negatieve prestaties van de Brusselse dienstenexport per activiteitensector

De activiteitensectoren die een daling van de waarde van de Brusselse export in 2023 hebben laten zien, zijn onder andere:

- **Informatie en communicatie** (-3%, na twee opeenvolgende jaren met een lichte stijging);
- **Administratieve en ondersteunende diensten** (-26%, en -42% over drie jaar);
- **Openbaar bestuur en defensie (...)** (-20% en -30% over drie jaar);
- **Exploitatie van en handel in onroerend goed** (-22% en -34% in de afgelopen drie jaar).

¹⁰ Op het vlak van diensten omvat deze sector de activiteitcodes D 'Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht' en E 'Productie en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering'.

¹¹ Deze sectie (S) omvat de verenigingen, reparaties van computers en van persoonlijke en huishoudelijke goederen alsook diverse persoonlijke diensten, nergens anders genoemd in de nomenclatuur Nace-Bel 2008 (https://statbel.fgov.be/sites/default/files/Over_Statbel_FR/Nomenclaturen/NACE-BEL%202008_FR.pdf; https://statbel.fgov.be/sites/default/files/Over_Statbel_FR/Nomenclaturen/NACE-BEL%202008_NL.pdf, p. 494).

Brusselse import van diensten

De import van diensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steeg met 8% in 2023 (Figuur 8). De dienstensectoren in het BHG met de hoogste invoerbedragen in 2023 zijn:

- **Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten** (7,5 miljard euro);
- **Financiële activiteiten en verzekeringen** (7,4 miljard euro);
- **Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen** (3,6 miljard euro);
- **Informatie en communicatie** (3,5 miljard euro).

Met uitzondering van de sector Handel (...), die een lichte daling van de invoer van diensten (-2%) noteerde, zagen de andere belangrijke sectoren hun aankopen in het buitenland in 2023 toenemen (+31% voor Informatie en communicatie, +14% voor de sector Financiële activiteiten en verzekeringen en +9% voor Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten).

Brusselse handelsbalans voor diensten

Sectoren met een duidelijk overschot in de handel in diensten in 2023 zijn onder andere:

- **Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten** (+3,0 miljard euro);
- **Financiële activiteiten en verzekeringen** (+1,7 miljard euro);
- **Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden** (+1,0 miljard euro);
- **Vervoer en opslag** (+1,0 miljard euro);
- **Overige diensten** (+659 miljoen euro);
- **Productie en distributie van elektriciteit (...); sanering (...)** (+547 miljard euro);
- **Openbaar bestuur en defensie (...)** (+515 miljard euro).

Het handelsoverschot van deze sectoren is in 2023 gestegen van +3% tot +78%¹², met uitzondering van de sectoren Openbaar bestuur en defensie (-25%) en Vervoer en opslag (-2%).

Daarentegen vertoonde de sector **Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen** een aanzienlijk handelstekort: -1,1 miljard euro, een stijging van 51% in 2023.

Figuur 8. Handel van diensten volgens de activiteitensector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2023, NBB

Exports, Imports, Trade balance by sector (million €)
Brussels-Capital Region
2023

		Export	Import	Trade balance
Professional, scientific and technical activities	M	10 548	7 515	3 033
Financial and insurance activities	K	9 071	7 403	1 668
Information and communication	J	3 525	3 544	-19
Transportation and storage	H	2 587	1 569	1 017
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles ..	G	2 497	3 618	-1 121
Electricity, gas, steam and air conditioning supply a..	D,E	1 835	1 287	547
Other service activities	S	1 424	765	659
Accommodation and food service activities	I	1 100	67	1 034
Administrative and support service activities	N	1 014	744	269
Manufacturing, including mining and quarrying	B,C	701	856	-155
Public administration and defence; compulsory soci..	O	627	112	515
Arts, entertainment and recreation	R	180	165	15
Human health and social work activities	Q	149	58	90
Construction	F	148	181	-33
Education	P	97	61	36
Real estate activities	L	74	70	4
		Export	Import	Trade balance

Source : NBB - Regional accounts - Distribution of Belgian imports and exports

¹² De sector Productie en distributie van elektriciteit (...); sanering (...) noteerde een groei van 78% van zijn handelsoverschot, tegenover 3% tot 14% voor de andere belangrijke sectoren.

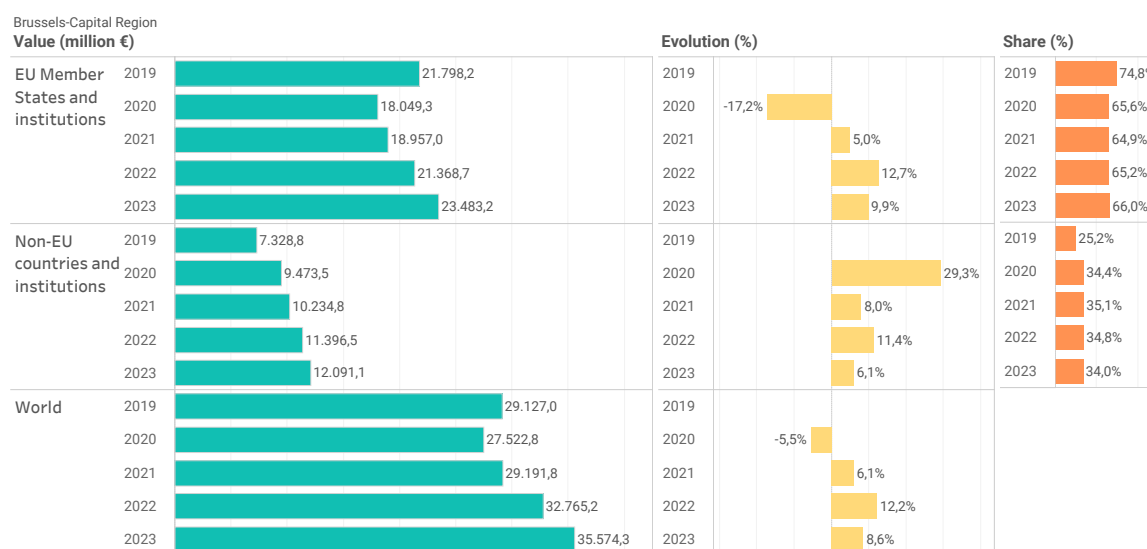
Export van diensten in Brussel volgens handelspartner

In 2023 werd twee derde van de Brusselse diensten geëxporteerd naar de lidstaten en de instellingen van de Europese Unie. Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Duitsland, de Verenigde Staten en Luxemburg waren, in afnemende volgorde, de belangrijkste afnemers van die diensten. Ze waren goed voor 65% van de totale vraag.

66% van de geëxporteerde Brusselse diensten is bestemd voor de lidstaten en instellingen van de Europese Unie, een daling ten opzichte van 2019 (75%) als gevolg van het besluit van het Verenigd Koninkrijk om de Europese Unie te verlaten.

Figuur 9. Export van diensten volgens de geografische zone, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB

Source : NBB - Regional distribution of the Belgian imports and exports of services by partner country - 2023 : provisional data

Op basis van de twaalf geselecteerde landen door de NBB in het kader van de productie van haar gewestelijke statistieken per handelspartner, nemen vijf landen de helft van de dienstenexport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor hun rekening: **Frankrijk** op kop met een aandeel van 15%, gevolgd door **Nederland** (11%), het **Verenigd Koninkrijk** (9%), **Ierland** (8%) en **Duitsland** (8%) (Figuur 10). De **Verenigde Staten** en **Luxemburg** volgen op de voet met een aandeel van 7% in het totaal van de Brusselse diensten die in het buitenland worden verkocht. **Zwitserland**, **Italië** en **Spanje** zijn goed voor 2% tot 4%, terwijl **Zweden** en **Polen** een aandeel van ongeveer 1% hebben in het totaal van de Brusselse diensten die in het buitenland worden verkocht.

Qua evolutie zien we tussen 2019 en 2023 de grootste stijgingen in **Luxemburg** en **Zwitserland** (meer dan 40% stijging), alsook in **Frankrijk** en **Ierland** (meer dan 30%). Het jaar 2023 was bijzonder productief op het vlak van transacties met **Ierland**, **Nederland**, **Spanje** en **Frankrijk** (+11% tot 17%). Het **Verenigd Koninkrijk**, **Italië** en **Polen** laten dat jaar ook een sterke groei zien (+8% tot 9%). In vergelijking met de situatie in 2019 zijn de **Verenigde Staten** twee plaatsen gezakt ten gunste van **Ierland** en **Duitsland**, die respectievelijk naar de 4^e en 5^e plaats zijn gestegen, waardoor de **Verenigde Staten** naar de 6^e plaats zijn gezakt.

Figuur 10. Export van diensten naar een selectie van landen, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2019-2023, NBB

Brussels-Capital Region		Value (million €)		Evolution 1 year (%)		Evolution 4 years (%)		Shares (%)		Cumulative shares (%)		Ranks		
		2022	2023		2023		2023	2022	2023	2022	2023	2019	2022	2023
France	FR	4.773,2	5.311,4	FR	11,3%	FR	33,1%	FR	14,6%	FR	14,9%	FR	1	1
Netherlands	NL	3.357,4	3.852,7	NL	14,8%	NL	23,2%	NL	10,2%	NL	10,8%	NL	2	2
United Kingdom	GB	2.961,2	3.205,1	GB	8,2%	GB	11,4%	GB	9,0%	GB	9,0%	GB	3	3
Ireland	IE	2.483,8	2.908,4	IE	17,1%	IE	30,5%	IE	7,6%	IE	8,2%	IE	5	7
Germany	DE	2.540,3	2.654,6	DE	4,5%	DE	21,8%	DE	7,8%	DE	7,5%	DE	6	6
United States	US	2.591,6	2.629,7	US	1,5%	US	9,1%	US	7,9%	US	7,4%	US	4	4
Luxembourg	LU	2.574,5	2.519,3	LU	-2,1%	LU	47,1%	LU	7,9%	LU	7,1%	LU	7	5
Switzerland	CH	1.360,9	1.354,0	CH	-0,5%	CH	40,7%	CH	4,2%	CH	3,8%	CH	8	8
Italy	IT	902,1	982,5	IT	8,9%	IT	27,6%	IT	2,8%	IT	2,8%	IT	9	9
Spain	ES	589,3	665,4	ES	12,9%	ES	1,6%	ES	1,8%	ES	1,9%	ES	10	10
Sweden	SE	367,2	389,8	SE	6,2%	SE	10,0%	SE	1,1%	SE	1,1%	SE	11	11
Poland	PL	301,6	327,7	PL	8,7%	PL	8,2%	PL	0,9%	PL	0,9%	PL	12	12

Source : NBB - Regional distribution of the Belgian imports and exports of services by partner country - 2023 : provisional data

De buitenlandse handel in diensten in België in 2024

De buitenlandse handel in diensten in België in 2024

Na meerdere jaren van groei zag België zijn export van diensten in 2024 met 3% dalen en zijn import met 0,4%. Het handelstekort is op zijn hoogst (bijna 10 miljard euro), met name als gevolg van de slechte prestaties van de diensten Reisverkeer, Overige zakelijke diensten en Vervoer.

Meer dan de helft van de Belgische diensten wordt geëxporteerd naar, in afnemende volgorde, Nederland, Frankrijk, de Verenigde Staten, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, hoewel die export in 2024 is gedaald.

De belangrijkste soorten geëxporteerde diensten zijn Overige diensten (35%), Vervoer (21%) en Telecommunicatie-, computer- en informatiediensten (16%).

Handel volgens het type dienst

In 2024 exporteerde België voor 136,94 miljard euro aan diensten en importeerde het voor 146,90 miljard euro, wat resulteerde in een ongezien tekort van 9,96 miljard euro, een stijging van 56%. De categorie voor diensten in verband met **Reisverkeer**¹³ zorgde alleen al voor een tekort van 16,3 miljard, een stijging van 24% in vergelijking met 2023. De **Overige zakelijke diensten** en **Vervoer** droegen bij aan de verslechtering van de handelsbalans. De eerste categorie zag haar tekort in 2024 toenemen van -633 miljoen euro tot -2,3 miljard euro, terwijl de tweede categorie haar handelsoverschot in datzelfde jaar met 1 miljard euro zag dalen.

Het jaar 2024 werd gekenmerkt door een daling van 3% van de export van Belgische diensten, na een aantal jaren van stijging, variërend tussen 7% en 15% van 2021 tot 2023. De import volgde dezelfde trend, maar op een meer gematigde manier in 2024 (-0,4% tegenover +6% tot 20% in de voorgaande jaren).

Figuur 11. Handel volgens het type dienst, België, 2024, NBB

Belgium 2024									
Other business services	SJ	47.961.236	50.283.726	-2.322.490			SJ	35,0%	
Transport	SC	29.326.888	27.840.351		1.486.537		SC	21,4%	
Telecommunication, computer and information services	SI	21.550.458	19.269.096		2.281.362		SI	15,7%	
Financial services	SG	8.965.323	8.926.846		38.477		SG	6,5%	
Travel	SD	8.103.471	24.369.543		-16.266.072		SD	5,9%	
Manufacturing services	SA	4.885.413	2.651.151		2.234.262		SA	3,6%	
Royalties and license fees	SH	4.418.302	3.558.941		859.361		SH	3,2%	
Insurance and pension services	SF	3.464.582	3.321.857		142.725		SF	2,5%	
Construction	SE	2.944.673	3.143.579		-198.906		SE	2,2%	
Government goods and services n.i.e.	SL	2.544.400	84.325		2.460.075		SL	1,9%	
Personal, cultural and recreational services	SK	1.258.087	1.235.370		22.717		SK	0,9%	
Services non allocated	SN	796.281	1.123.957		-327.676		SN	0,6%	
Maintenance and repair	SB	724.490	1.095.394		-370.904		SB	0,5%	
		Export (thousand €)	Import (thousand €)	Trade balance (thousand €)			Share in exports (%)		

Source : NBB - External statistics - Balance of payments

¹³ De verschillende categorieën diensten worden beschreven in de methodologische nota van de NBB over de internationale handel in diensten: https://www.nbb.be/doc/dq/f_method/itss_fr.pdf; [itss_nl.pdf](https://www.nbb.be/doc/dq/f_method/itss_nl.pdf). De volledige benamingen en hun vertaling zijn opgenomen in bijlage 2 bij dit document.

Export van diensten volgens handelspartner

Met een aandeel van 79% in de handel in 2024 was Europa onmiskenbaar het belangrijkste exportcontinent voor Belgische diensten. Amerika kwam op de tweede plaats met een aandeel van 13%, gevolgd door Azië (6%), Afrika (iets meer dan 1%) en Oceanië (minder dan 0,5%)¹⁴. De top 5 van afnemers van Belgische diensten bestond in 2024 uit Nederland, Frankrijk, de Verenigde Staten, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, met een aandeel dat varieerde van 7% tot 14% in de totale Belgische export van diensten. Al die markten laten dit jaar echter een daling zien van 2% tot 7%.

Onder de belangrijkste handelspartners valt een groei op van de handel met **Ierland** (+2%), **Zweden** (+22%), **Spanje** (+15%), **Polen** (+6%) en **Oostenrijk** (+8%). Lager in de rangschikking zijn Tsjechië, Turkije, de Verenigde Arabische Emiraten en Roemenië in 2024 gestegen in de hiërarchie, met een winst van één tot vijf plaatsen.

In drie jaar tijd is de export van Belgische diensten voor de hele top 25 gestegen, met **China** als enige uitzondering (-6%). De sterkste stijgingen tussen 2021 en 2024 werden opgetekend in de transacties met de volgende landen: **Mexico** (+104%), de **Verenigde Arabische Emiraten** (+67%), **Tsjechië** (+63%), **Denemarken** (+46%), **Zweden** (+44%), **Turkije** (+37%) en **Ierland** (+36%).

De 50 belangrijkste exportmarkten voor Belgische diensten worden voorgesteld in bijlage 3 van dit rapport.

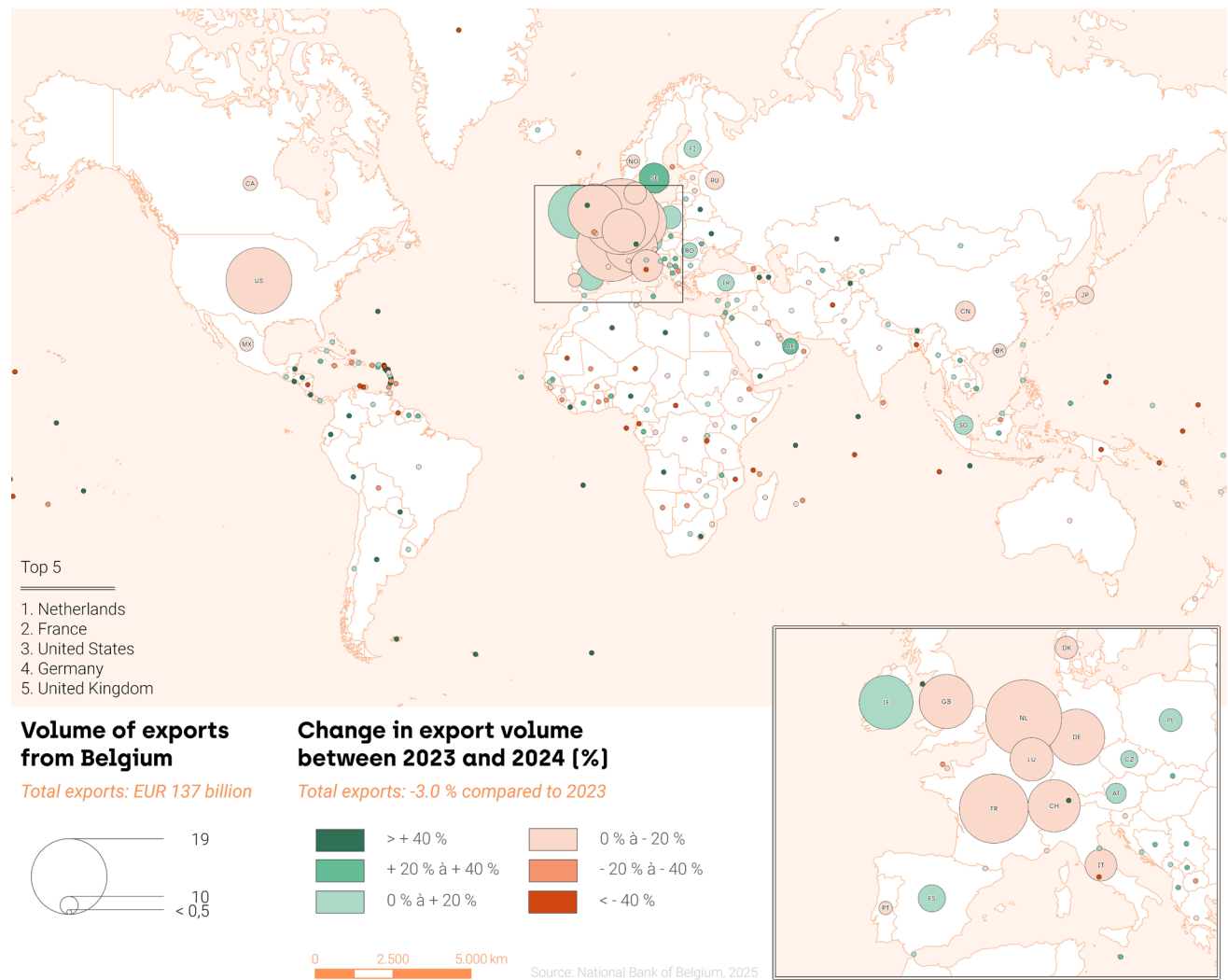
Figuur 12. Top 25 van de landen van bestemming van de export van diensten, België, 2021-2024, NBB

Belgium Top-25 Value (Thousands €)		2023		2024		Evolution 1 year (%)		Evolution 3 years (%)		Shares (%)		Cumulative shares (%)		Ranks		Evolution 1 year		Evolution 3 years	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
the Netherlands	NL	20.043.385	19.128.699			-4,56%				12,8%		14,2%	14,0%	NL	1	NL	0	NL	0
France	FR	16.165.296	15.843.626			-1,99%				24,6%		25,7%	25,5%	FR	2	FR	0	FR	0
United States	US	15.631.102	14.481.817			-7,35%				17,3%		36,7%	36,1%	US	3	US	0	US	0
Germany	DE	11.021.588	10.395.004			-5,69%				15,3%		44,5%	43,7%	DE	4	DE	0	DE	0
United Kingdom	GB	10.466.846	9.693.975			-7,38%				17,3%		52,0%	50,8%	GB	5	GB	0	GB	0
Ireland	IE	9.387.682	9.600.730			2,27%				36,4%		58,6%	57,8%	IE	6	IE	-1	IE	-1
Switzerland	CH	9.552.210	9.083.726			-4,90%				11,8%		65,4%	64,4%	CH	7	CH	1	CH	1
Luxembourg	LU	7.128.187	6.227.427			-12,64%				6,5%		70,4%	69,0%	LU	8	LU	0	LU	0
Italy	IT	3.417.451	3.375.452			-1,23%				18,8%		72,9%	71,4%	IT	9	IT	0	IT	0
Sweden	SE	2.443.010	2.979.314			21,95%				44,1%		74,6%	73,6%	SE	10	SE	0	SE	0
Spain	ES	2.142.401	2.460.033			14,83%				23,6%		76,1%	75,4%	ES	11	ES	0	ES	0
Poland	PL	1.633.995	1.736.021			6,24%				22,3%		77,3%	76,7%	PL	12	PL	-1	PL	0
Denmark	DK	1.844.505	1.691.506			-8,29%				1,3%		78,6%	77,9%	DK	13	DK	1	DK	-3
Austria	AT	1.262.234	1.361.847			7,89%				11,1%		79,5%	78,9%	AT	14	AT	-2	AT	0
China, People's R..	CN	1.499.650	1.320.073			-11,97%				0,9%		80,5%	79,9%	CN	15	CN	1	CN	2
Singapore	SG	1.197.149	1.199.722			0,21%				0,8%		81,4%	80,7%	SG	16	SG	-2	SG	1
Russia	RU	1.355.533	1.134.729			-16,29%				14,8%		82,3%	81,6%	RU	17	RU	2	RU	0
Japan	JP	1.261.654	1.071.000			-15,11%				21,6%		83,2%	82,4%	JP	18	JP	1	JP	0
Czech Republic	CZ	930.838	992.178			6,59%				0,7%		83,9%	83,1%	CZ	19	CZ	-1	CZ	-3
Finland	FI	951.069	977.906			2,82%				19,9%		84,6%	83,8%	FI	20	FI	1	FI	1
Turkiye	TR	776.041	907.853			16,99%				0,5%		85,1%	84,5%	TR	21	TR	-2	TR	0
United Arab Emir..	AE	681.060	844.713			24,03%				0,5%		85,6%	85,1%	AE	22	AE	-5	AE	-4
Romania	RO	717.226	810.204			12,96%				0,5%		86,1%	85,7%	RO	23	RO	-2	RO	3
Canada	CA	839.880	696.504			-17,07%				0,6%		86,7%	86,2%	CA	24	CA	3	CA	-1
Mexico	MX	721.601	644.078			-10,74%				0,5%		87,2%	86,6%	MX	25	MX	1	MX	-9

Source : NBB - External statistics - Balance of payments

14 Eigen berekeningen, exclusief internationale organisaties en niet-toegewezen handel.

Figuur 13. Cartografische weergave van de export van diensten in de wereld, België, 2023-2024, NBB

Export volgens het diensttype en volgens handelspartner

Met een exportbedrag van 48 miljard euro zijn de **Overige diensten**¹⁵ de meest verkochte Belgische diensten in het buitenland. De Verenigde Staten staan bovenaan de rangschikking voor dit type diensten, met een exportbedrag naar dit land van 8,6 miljard euro. Nederland, Frankrijk en Ierland (5 tot 6 miljard euro), Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland (3 tot 4 miljard euro) en Luxemburg en Italië (1 tot 1,6 miljard euro) vervolledigen deze ranglijst.

Vervoer¹⁶ komt op de tweede plaats met een bedrag van 29 miljard euro voor verkochte diensten in het buitenland, voornamelijk naar de buurlanden van België, maar ook naar Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

Telecommunicatie-, computer- en informatiediensten volgen op de voet met een bedrag van 21,6 miljard euro. Het Verenigd Koninkrijk, Nederland, de Verenigde Staten en Ierland staan bovenaan met exportbedragen van bijna of meer dan 2 miljard euro. Frankrijk en Duitsland volgen op de voet met bedragen van meer dan 1 miljard euro.

Figuur 14. Export volgens het land en het type dienst, Top 25, België, 2024, NBB

Belgium Top-25 2024 - Value (Thousands €)		SA	SB	SC	SD	SE	SF	SG	SH	SI	SJ	SK	SL	SN
		Manufacturing services	Maintenance and repair	Transport	Travel	Construction	Insurance and pension services	Financial services	Royalties and license fees	Telecommunication, computer	Other business services	Personal, cultural and recreational s.	Government goods and services n.i.e.	Services non allocated
NL	the Netherla..	586.526	170.682	5.965.101	1.906.320	676.334	378.356	681.871	502.274	2.125.085	5.766.580	256.756	717	111.097
FR	France	325.380	92.496	3.660.989	1.963.576	685.344	620.267	923.233	429.624	1.562.721	5.286.657	190.716	269	102.355
US	United States	27.444	29.447	1.580.057	338.014	156.622	166.332	662.520	685.205	2.043.302	8.639.541	80.507	52	72.775
DE	Germany	274.711	58.389	3.157.281	472.298	170.446	337.734	522.666	288.411	1.230.074	3.720.878	84.131	195	77.791
GB	United Kingd..	87.015	19.875	2.011.208	362.445	188.673	310.585	1.016.012	274.608	2.565.961	2.648.867	162.623	34	46.073
IE	Ireland	772.960	34.887	598.862	292.403	14.050	164.803	399.947	319.439	1.991.344	4.967.448	15.633	64	28.887
CH	Switzerland	2.012.517	21.256	2.623.741	111.771	56.133	87.306	179.063	146.042	666.663	3.121.668	39.049	106	18.408
LU	Luxembourg	86.556	97.677	1.358.649	517.579	68.736	196.380	1.228.777	129.720	860.979	1.607.312	36.492	141	38.432
IT	Italy	28.518	20.215	703.051	164.061	41.794	209.150	87.813	145.636	934.792	991.362	31.189	36	17.831
SE	Sweden	45.752	8.162	707.771	43.601	14.700	41.996	37.029	84.818	342.640	1.611.474	28.763	12	12.596
ES	Spain	15.289	8.646	492.092	189.002	52.585	91.504	221.512	132.577	524.084	682.695	33.822	125	16.099
PL	Poland	32.333	5.982	230.563	302.688	64.449	43.905	34.413	47.140	485.247	465.322	8.747	32	15.201
DK	Denmark	7.971	5.311	516.215	26.257	216.243	37.449	84.183	62.382	184.699	512.703	19.161	611	18.321
AT	Austria	361.325	9.444	257.870	32.499	12.802	43.841	13.671	28.566	204.216	377.671	9.696	3	10.245
CN	China, Peopl..	5.035	3.531	403.066	33.626	21.986	21.139	40.306	237.536	95.073	439.486	14.808	19	4.463
SG	Singapore	9.370	6.308	656.111	16.318	9.494	15.336	62.282	42.561	71.888	299.613	6.299	6	4.137
RU	Russia	88	1.537	16.549	1.257	228	126	1.063.591	20.496	18.126	11.519	513	0	698
JP	Japan	475	922	191.154	17.038	1.860	44.291	157.647	20.618	72.601	504.316	49.540	2	10.536
CZ	Czech Repub..	12.261	2.531	130.660	26.424	15.383	16.517	54.342	54.227	255.917	396.198	3.606	2	24.112
FI	Finland	10.283	1.608	200.027	40.176	3.076	15.716	28.296	14.760	116.595	530.341	11.123	2	5.908
TR	Türkiye	1.807	2.974	144.040	33.889	3.536	5.864	22.462	40.509	493.636	148.037	3.633	135	7.331
AE	United Arab ...	4.659	7.076	298.471	29.614	28.331	23.719	102.723	39.827	163.845	133.205	7.922	2	5.319
RO	Romania	8.114	6.182	116.519	171.280	7.922	17.817	9.662	19.895	232.951	200.175	13.158	2	6.528
CA	Canada	91.028	7.962	148.626	36.538	14.085	8.552	18.473	43.698	77.383	241.367	6.271	30	2.490
MX	Mexico	2.163	1.046	85.288	22.855	16.803	12.330	16.640	42.882	68.668	364.846	4.323	5	6.230

Source : NBB - External statistics - Balance of payments

De drie belangrijkste geëxporteerde diensten, die 72% van het totaal uitmaken, laten in de meeste landen van de **top 25** positieve groeicijfers zien over de afgelopen drie jaar (2021-2024). Uitzonderingen hierop zijn: een daling van de export van **Overige diensten** gedurende deze periode, met name naar **Singapore** en **Rusland** en in mindere mate naar het **Verenigd Koninkrijk**, **Spanje** en de **Verenigde Arabische Emiraten**. Op het gebied van **Telecommunicatie (...)** zien we alleen voor **Rusland** een daling van de verkoop van Belgische diensten. Ten slotte vertoont **Vervoer** een lichte daling van de verkoop in **Oostenrijk** en een grotere daling in **China** en **Rusland**.

Onder de landen met een hoog groeipercentage zien we tussen 2021 en 2024 een stijging van meer dan 100% in de volgende diensten:

- **Mexico**: Vervoer, Reisverkeer, Vergoedingen voor het gebruik van intellectueel eigendom, Telecommunicatie (...) en Persoonlijke, culturele en recreatieve diensten;
- **Verenigde Arabische Emiraten**: Bouwnijverheid, Verzekerings- en pensioendiensten en Financiële diensten;
- **Tsjechië**: Financiële diensten;

15 O&O-diensten, Professionele diensten en beheersadvies, Technische diensten – handelsgebonden diensten – andere diensten aan ondernemingen.

16 Scheepvaart, luchtvaart, ruimtevaart, vervoer per spoor, wegvervoer, binnenvaart, vervoer via pijpleidingen, vervoer van elektriciteit, andere vervoerondersteunende diensten, post- en koerierdiensten.

- **Denemarken:** Bouwnijverheid (+1.523%);
- **Zweden:** Verzekerings- en pensioendiensten, Vergoedingen voor het gebruik van intellectueel eigendom en Overige diensten en Reisverkeer met bijna 100% groei;
- **Turkije:** Reisverkeer, Telecommunicatie (...), en Vergoedingen voor het gebruik van intellectueel eigendom en Werk tegen maakloon met bijna 100% groei;
- **Ierland:** Werk tegen maakloon, Onderhoud en reparatie en Reizen.

Figuur 15. Evolutie van de export volgens het land en het type dienst (%), Top 25, België, 2021-2024, NBB

Belgium
Top-25
Evol. 2021-2024 (%)

	SA	SB	SC	SD	SE	SF	SG	SH	SI	SJ	SK	SL	SN
	Manufacturing services	Maintenance and repair	Transport	Travel	Construction	Insurance and pension services	Financial services	Royalties and license fees	Telecommunication, computer ..	Other business services	Personal, cultural and recreational s...	Government goods and services n.i.e.	Services non allocated
NL the Netherlands	10%	80%	28%	12%	30%	60%	-38%	92%	20%	1%	66%	-92%	-46%
FR France	45%	33%	23%	40%	56%	198%	307%	21%	4%	7%	17%	-96%	-47%
US United States	1%	181%	55%	154%	132%	-20%	0%	71%	92%	0%	25%	-97%	5%
DE Germany	-10%	-9%	7%	15%	-48%	43%	660%	15%	13%	15%	-34%	-96%	-34%
GB United Kingdom	3%	26%	26%	31%	3%	-14%	6%	37%	77%	-11%	75%	-98%	-24%
IE Ireland	616%	281%	86%	211%	14%	41%	16%	7%	80%	8%	-14%	-89%	40%
CH Switzerland	11%	-34%	24%	17%	-77%	4%	-25%	-51%	12%	29%	-40%	-96%	-85%
LU Luxembourg	-5%	39%	80%	-12%	-29%	47%	-21%	14%	12%	5%	-61%	-93%	-34%
IT Italy	37%	65%	8%	60%	48%	53%	-5%	5%	66%	-2%	-22%	-97%	-61%
SE Sweden	38%	-44%	10%	96%	-55%	118%	-64%	109%	29%	96%	-10%	-97%	-50%
ES Spain	-41%	37%	19%	124%	4%	48%	24%	76%	73%	-6%	8%	-90%	-57%
PL Poland	55%	28%	34%	-20%	61%	92%	-40%	34%	67%	26%	-36%	-90%	4%
DK Denmark	39%	-58%	58%	75%	1.523%	44%	-3%	-1%	31%	19%	22%	-20%	11%
AT Austria	43%	21%	-6%	38%	17%	144%	-66%	-28%	21%	9%	-42%	-100%	-56%
CN China, People's ..	108%	-43%	-32%	106%	-23%	6%	-14%	60%	4%	4%	-9%	-97%	-75%
SG Singapore	-82%	-1%	106%	213%	1%	108%	109%	-32%	5%	-50%	53%	-96%	-47%
RU Russia	-97%	-93%	-67%	-93%	-98%	-98%	5.000%	-18%	-97%	-93%	-76%	-100%	-92%
JP Japan	-100%	15%	3%	164%	16%	37%	387%	32%	12%	11%	145%	-96%	76%
CZ Czech Republic	-55%	71%	44%	46%	-8%	62%	153%	-14%	53%	33%	-35%	-99%	52%
FI Finland	-42%	-48%	34%	267%	-17%	139%	-59%	-15%	41%	21%	22%	-99%	-38%
TR Türkiye	96%	-40%	2%	168%	-44%	59%	-80%	99%	122%	12%	54%	75%	55%
AE United Arab Em..	9%	10%	38%	85%	131%	299%	301%	45%	37%	-6%	42%	-96%	295%
RO Romania	121%	105%	39%	6%	-30%	301%	52%	-40%	66%	1%	12%	-99%	-40%
CA Canada	63%	-49%	10%	133%	74%	90%	468%	120%	51%	40%	-78%	-84%	-59%
MX Mexico	63%	-79%	171%	236%	468%	61%	16%	181%	213%	76%	166%	80%	373%

Source : NBB - External statistics - Balance of payments

Surf naar analytics.brussels

Voor meer informatie over de Brusselse buitenlandse handel kunt u terecht op analytics.brussels. Op dit platform, dat inzicht geeft in de economische gegevens, vindt u publicaties over de buitenlandse handel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In de eerste publicatie, "[Brussel en de wereld – Algemene statistieken](#)", wordt het handelsverkeer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op wereldniveau en per continent besproken; de tweede, "[Brussel en de wereld – Landenstatistieken](#)", bevat gedetailleerde statistieken over het handelsverkeer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met elk land ter wereld, alsook verschillende sociaaleconomische en strategische indicatoren van deze landen. De gegevens in deze publicaties worden jaarlijks bijgewerkt.

Bijlagen

Bijlage 1

Activiteitensectoren – Engelse, Franse en Nederlandse benamingen

	Sector	Secteur	Sector
B	Mining and quarrying	Industrie extractive	Extractieve nijverheid
C	Manufacturing	Industrie manufacturière	Industrie
D	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	Production et distribution d'électricité, de gaz, de vapeur et d'air conditionné	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht
E	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	Production et distribution d'eau; assainissement, gestion des déchets et dépollution	Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering
F	Construction	Construction	Bouwnijverheid
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	Commerce; réparation d'automobiles et de motocycles	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen
H	Transportation and storage	Transports et entreposage	Vervoer en opslag
I	Accommodation and food service activities	Hébergement et restauration	Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden
J	Information and communication	Information et communication	Informatie en communicatie
K	Financial and insurance activities	Activités financières et d'assurance	Financiële activiteiten en verzekeringen
L	Real estate activities	Vastgoedactiviteiten	Exploitatie van en handel in onroerend goed
M	Professional, scientific and technical activities	Activités spécialisées, scientifiques et techniques	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten
N	Administrative and support service activities	Activités de services administratifs et de soutien	Administratieve en ondersteunende diensten
O	Public administration and defence; compulsory social security	Administration publique	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen
P	Education	Enseignement	Onderwijs
Q	Human health and social work activities	Santé humaine et action sociale	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
R	Arts, entertainment and recreation	Arts, spectacles et activités récréatives	Kunst, amusement en recreatie
S	Other service activities	Autres activités de services	Overige diensten

Bijlage 2

Type diensten – Engelse, Franse en Nederlandse benamingen

	Service	Service	Dienst
SA	Manufacturing services	Travail à façon	Maakloon
SB	Maintenance and repair	Entretiens et réparations	Onderhoud en herstelling
SC	Transport	Transport	Vervoer
SD	Travel	Voyages	Reisverkeer
SE	Construction	Construction	Constructie
SF	Insurance and pension services	Services d'assurances et de fonds de pension	Verzekerings- en pensioendiensten
SG	Financial services	Services financiers	Financiële diensten
SH	Royalties and license fees	Rémunération pour usage de la propriété intellectuelle	Vergoedingen voor het gebruik van intellectueel eigendom
SI	Telecommunication, computer and information services	Services de télécommunication, services informatiques et services d'information	Telecommunicatie-, computer- en informatiediensten
SJ	Other business services	Andere diensten aan bedrijven	Overige zakelijke diensten
SK	Personal, cultural and recreational services	Services culturels, personnels et relatifs aux loisirs	Persoonlijke, culturele en recreatieve diensten
SL	Government goods and services n.i.e.	Biens et services des administrations publiques non compris ailleurs	Overheidsgoederen en -diensten, niet elders genoemd
SN	Services non allocated	Services non alloués	Niet toegewezen diensten

Bijlage 3

Top 50 van de exportmarkten van België voor diensten

Plaats	Country	Pays	Land	Code	Export (€)	Aandeel (%)
1	the Netherlands	Nederland	Nederland	NL	19.128.699	14,0%
2	France	France	Frankrijk	FR	15.843.626	11,6%
3	United States	Etats-Unis d'Amérique	Verenigde Staten	US	14.481.817	10,6%
4	Germany	Allemagne	Duitsland	DE	10.395.004	7,6%
5	United Kingdom	Royaume-Uni	Verenigd Koninkrijk	GB	9.693.975	7,1%
6	Ireland	Irlande	Ierland	IE	9.600.730	7,0%
7	Switzerland	Suisse	Zwitserland	CH	9.083.726	6,6%
8	Luxembourg	Luxembourg	Luxemburg	LU	6.227.427	4,5%
9	Italy	Italie	Italië	IT	3.375.452	2,5%
10	Sweden	Suède	Zweden	SE	2.979.314	2,2%
11	Spain	Espagne	Spanje	ES	2.460.033	1,8%
12	Poland	Pologne	Polen	PL	1.736.021	1,3%
13	Denmark	Danemark	Denemarken	DK	1.691.506	1,2%
14	Austria	Autriche	Oostenrijk	AT	1.361.847	1,0%
15	China, People's Republic of	Chine, République populaire de	China, Volksrepubliek	CN	1.320.073	1,0%
16	Singapore	Singapour	Singapore	SG	1.199.722	0,9%
17	Russia	Russie, Fédération de	Rusland	RU	1.134.729	0,8%
18	Japan	Japon	Japan	JP	1.071.000	0,8%
19	Czech Republic	République Tchèque	Tsjechië	CZ	992.178	0,7%
20	Finland	Finlande	Finland	FI	977.906	0,7%
21	Türkiye	Turquie	Turkije	TR	907.853	0,7%
22	United Arab Emirates	Emirats arabes unis	Verenigde Arabische Emiraten	AE	844.713	0,6%
23	Romania	Roumanie	Roemenië	RO	810.204	0,6%
24	Canada	Canada	Canada	CA	696.504	0,5%
25	Mexico	Mexique	Mexico	MX	644.078	0,5%
26	Hungary	Hongrie	Hongarije	HU	615.901	0,4%
27	Portugal	Portugal	Portugal	PT	602.383	0,4%
28	Norway	Norvège	Noorwegen	NO	585.078	0,4%
29	Hong Kong	Hong Kong	Hongkong	HK	579.480	0,4%
30	Ukraine	Ukraine	Oekraïne	UA	487.700	0,4%
31	Malta	Malte	Malta	MT	475.572	0,3%
32	Greece	Grèce	Griekenland	GR	415.240	0,3%
33	Australia	Australie	Australië	AU	398.687	0,3%
34	India	Inde	India	IN	397.095	0,3%
35	Cyprus	Chypre	Cyprus	CY	394.472	0,3%
36	Saudi Arabia	Arabie saoudite	Saoedi-Arabië	SA	381.077	0,3%
37	Israel	Israël	Israël	IL	371.714	0,3%
38	South Africa	Afrique du Sud	Zuid-Afrika	ZA	366.323	0,3%

39	Bulgaria	Bulgarie	Bulgarije	BG	365.890	0,3%
40	Slovakia	Slovaquie	Slowakije	SK	363.042	0,3%
41	Brazil	Brésil	Brazilië	BR	289.583	0,2%
42	Lithuania	Lituanie	Litouwen	LT	273.129	0,2%
43	South Korea	Corée, République de	Zuid-Korea	KR	268.780	0,2%
44	Qatar	Qatar	Qatar	QA	234.215	0,2%
45	Estonia	Estonie	Estland	EE	194.133	0,1%
46	Taiwan	Taiwan	Taiwan	TW	183.792	0,1%
47	Kazakhstan	Kazakhstan	Kazachstan	KZ	164.510	0,1%
48	Slovenia	Slovénie	Slovenië	SI	161.724	0,1%
49	Bermuda	Bermudes	Bermuda	BM	159.075	0,1%
50	Thailand	Thaïlande	Thailand	TH	157.758	0,1%

Bijlage 4

ISO-alpha2-codes

Rangschikking per land

Land	Code	Land	Code	Land	Code	Land	Code
Afghanistan	AF	Brazilië	BR	El Salvador	SV	Hong Kong	HK
Albanië	AL	Brits Territorium in de Indische Oceaan	IO	Equatoriaal-Guinea	GQ	Hongarije	HU
Algerije	DZ	Brunei Darussalam	BN	Eritrea	ER	Ierland	IE
Amerikaans-Samoa	AS	Bulgarije	BG	Espagne	ES	IJsland	IS
Amerikaanse Maagdeneilanden	VI	Burkina Faso	BF	Estonie	EE	India	IN
Andorra	AD	Burundi	BI	Eswatini	SZ	Indonesië	ID
Angola	AO	Cambodja	KH	Ethiopië	EN	Irak	IQ
Anguilla	AI	Canada	CA	Faeröer	FO	Iran, Islamitische Republiek	IR
Antarctica	AQ	Centraal-Afrikaanse Republiek	CF	Falklandeilanden	FK	Israël	IL
Antigua en Barbuda	AV	Ceuta	XC	Fiji	FJ	Italië	IT
Arabische Republiek Syrië	SY	Chili	CL	Filipijnen	PH	Ivoorkust	CI
Argentinië	AR	China, Volksrepubliek	CN	Finland	FI	Jamaica	JM
Armenië	AM	Cocos (Keeling), eilanden	CC	France	FR	Japan	JP
Aruba	AW	Colombia	CO	Frans-Polynesië	PF	Jemen	YE
Australië	AU	Comoren	KM	Frans-Zuidelijke Gebieden	TF	Jordanië	JO
Azerbeidzjan	AZ	Cook Eilanden	CK	Gabon	GA	Kaaimaneilanden	KY
Bahama's	BS	Costa Rica	CR	Gambia	GM	Kaapverdië	CV
Bahrein	BH	Cuba	CU	Georgië	GE	Kameroen	CM
Bangladesh	BD	Curaçao	CW	Ghana	GH	Kazachstan	KZ
Barbados	BB	Cyprus	CY	Gibraltar	GI	Kenia	KE
Belize	BZ	De Britse Maagdeneilanden	VG	Grenada	GD	Kersteiland	CX
Benin	BJ	Democratische Republiek Congo	CD	Griekenland	GR	Kiribati	KI
Bermuda	BM	Denemarken	DK	Groenland	GL	Kleine afgelegen eilanden van de Verenigde Staten	UM
Bezet Palestijns gebied	PS	Djibouti	DJ	Guam	GU	Koeweit	KW
Bhutan	BT	Dominica	DM	Guatemala	GT	Korea, Democratische Volksrepubliek	KP
Bonaire, Sint-Eustatius en Saba	BQ	Dominicaanse Republiek	DO	Guinee	GN	Korea, Republiek	KR
Bosnië-Herzegovina	BA	Duitsland	DE	Guinee-Bissau	GW	Kosovo	XK
Botswana	BW	Ecuador	EC	Guyana	GY	Kroatië	HR
Bouveteiland	BV	Egypte	EG	Haïti	HT	Laos, Democratische Volksrepubliek	LA
				Heard en McDonaldeilanden	HM		
				Honduras	HN		

Land	Code
Lesotho	LS
Letland	LV
Libanon	LB
Liberia	LR
Libië	LY
Liechtenstein	LI
Lituanie	LT
Luxembourg	LU
Macao	MO
Madagaskar	MG
Malawi	MW
Malediven	MV
Maleisië	MY
Mali	ML
Malta	MT
Marokko	MA
Marshall-eilanden	MH
Mauritanië	MR
Mauritius	MU
Melilla	XL
Mexique	MX
Micronesië, Federale Staten van	FM
Moldavië, Republiek	MD
Mongolië	MN
Montenegro	ME
Montserrat	MS
Mozambique	MZ
Myanmar	MM
Namibië	NA
Nauru	NR
Nepal	NP
Nicaragua	NI
Nieuw-Caledonië	NC
Nieuw-Zeeland	NZ
Niger	NE
Nigeria	NG
Niue	NU
Noord-Macedonië, de republiek	MK
Noordelijke Marianen, eilanden	MP

Land	Code
Noorwegen	NO
Norfolk, eiland	NF
Oeganda	UG
Oezbekistan	UZ
Oman	OM
Oost-Timor	TL
Oostenrijk	AT
Pakistan	PK
Palau	PW
Panama	PA
Papoea-Nieuw-Guinea	PG
Paraguay	PY
Pays-Bas	NL
Peru	PE
Pitcairn	PN
Plurinationale staat Bolivia	BO
Polen	PL
Portugal	PT
Qatar	QA
Republiek Congo	CG
Republiek der Seychellen	SC
Republiek Kirgizië	KG
Roemenië	RO
Russische Federatie	RU
Rwanda	RW
Saint Kitts en Nevis	KN
Saint Lucia	LC
Saint Vincent en de Grenadines	VC
Saint-Barthélemy	BL
Saint-Pierre en Miquelon	PM
Salomoneilanden	SB
Samoa	WS
San Marino	SM
São Tomé en Príncipe	ST

Land	Code
Saudi-Arabië	SA
Senegal	SN
Servië	XS
Sierra Leone	SL
Singapore	SG
Sint-Helena, Ascension en Tristan da Cunha	SH
Sint-Maarten (Nederlands deel)	SX
Slovënie	SI
Slowakije	SK
Soedan	SD
Somalië	SO
Sri Lanka	LK
Suriname	SR
Tadzikistan	TJ
Taiwan	TW
Tanzania, Verenigde Republiek	TZ
Thailand	TH
Togo	TG
Tokelau-eilanden	TK
Tonga	TO
Trinidad en Tobago	TT
Tsjaad	TD
Tsjechië	CZ
Tunesië	TN
Turkmenistan	TM
Turks- en Caicoseilanden	TC
Turquie	TR
Tuvalu	TV
Ukraine	UA
Uruguay	UY
Vanuatu	VU
Vaticaanstad	VA
Venezuela, Bolivariaanse Republiek	VE
Verenigd Koninkrijk	VK

Land	Code
Verenigde Arabische Emiraten	AE
Verenigde Staten van Amerika	US
Vietnam	VN
Wallis en Futuna	WF
Westelijke Sahara	EH
Wit-Rusland	BY
Zambia	ZM
Zimbabwe	ZW
Zuid-Afrika	ZA
Zuid-Georgia en de Zuidelijke Sandwicheilanden	GS
Zuid-Soedan	SS
Zweden	SE
Zwitserland	CH

Rangschikking per code

Code	Land	Code	Land	Code	Land	Code	Land
AD	Andorra	BS	Bahama's	EG	Egypte	IE	Ierland
AE	Verenigde Arabische Emiraten	BT	Bhutan	EH	Westelijke Sahara	IL	Israël
AF	Afghanistan	BV	Bouveteiland	EN	Ethiopië	IN	India
AI	Anguilla	BW	Botswana	ER	Eritrea	IO	Brits Territorium in de Indische Oceaan
AL	Albanië	BY	Wit-Rusland	ES	Espagne	IQ	Irak
AM	Armenië	BZ	Belize	FI	Finland	IR	Iran, Islamitische Republiek
AO	Angola	CA	Canada	FJ	Fiji	IS	IJsland
AQ	Antarctica	CC	Cocos (Keeling), eilanden	FK	Falklandeilanden	IT	Italië
AR	Argentinië	CD	Democratische Republiek Congo	FM	Micronesië, Federale Staten van	JM	Jamaica
AS	Amerikaans-Samoa	CF	Centraal-Afrikaanse Republiek	FO	Faeröer	JO	Jordanië
AT	Oostenrijk	CG	Republiek Congo	FR	France	JP	Japan
AU	Australië	CH	Zwitserland	GA	Gabon	KE	Kenia
AV	Antigua en Barbuda	CI	Ivoorkust	GD	Grenada	KG	Republiek Kirgizië
AW	Aruba	CK	Cook Eilanden	GE	Georgië	KH	Cambodja
AZ	Azerbeidzjan	CL	Chili	GH	Ghana	KI	Kiribati
BA	Bosnië-Herzegovina	CM	Kameroen	GI	Gibraltar	KM	Comoren
BB	Barbados	CN	China, Volksrepubliek	GL	Groenland	KN	Saint Kitts en Nevis
BD	Bangladesh	CO	Colombia	GM	Gambia	KP	Korea, Democratische Volksrepubliek
BF	Burkina Faso	CR	Costa Rica	GN	Guinee	KR	Korea, Republiek
BG	Bulgarije	CU	Cuba	GQ	Equatoriaal-Guinea	KW	Koeweit
BH	Bahrein	CV	Kaapverdië	GR	Griekenland	KY	Kaaimaneilanden
BI	Burundi	CW	Curaçao	GS	Zuid-Georgia en de Zuidelijke Sandwich-eilanden	KZ	Kazachstan
BJ	Benin	CX	Kersteland	GT	Guatemala	LA	Laos, Democratische Volksrepubliek
BL	Saint-Barthélemy	CY	Cyprus	GU	Guam	LB	Libanon
BM	Bermuda	CZ	Tsjechië	GW	Guinee-Bissau	LC	Saint Lucia
BN	Brunei Darussalam	DE	Duitsland	GY	Guyana	LI	Liechtenstein
BO	Plurinationale staat Bolivia	DJ	Djibouti	HK	Hong Kong	LK	Sri Lanka
BQ	Bonaire, Sint-Eustatius en Saba	DK	Denemarken	HM	Heard en McDonaldeilanden	LR	Liberia
BR	Brazilië	DM	Dominica	HN	Honduras	LS	Lesotho
		DO	Dominicaanse Republiek	HR	Kroatië	LT	Lituanie
		DZ	Algerije	HT	Haïti	LU	Luxembourg
		EC	Ecuador	HU	Hongarije		
		EE	Estonie	ID	Indonesië		

Code	Land
LV	Letland
LY	Libië
MA	Marokko
MD	Moldavië, Republiek
ME	Montenegro
MG	Madagaskar
MH	Marshall-eilanden
MK	Noord-Macedonië, de republiek
ML	Mali
MM	Myanmar
MN	Mongolië
MO	Macao
MP	Noordelijke Marianen, eilanden
MR	Mauritanië
MS	Montserrat
MT	Malta
MU	Mauritius
MV	Malediven
MW	Malawi
MX	Mexique
MY	Maleisië
MZ	Mozambique
NA	Namibië
NC	Nieuw-Caledonië
NE	Niger
NF	Norfolk, eiland
NG	Nigeria
NI	Nicaragua
NL	Pays-Bas
NO	Noorwegen
NP	Nepal
NR	Nauru
NU	Niue
NZ	Nieuw-Zeeland
OM	Oman
PA	Panama

Code	Land
PE	Peru
PF	Frans-Polynesië
PG	Papoea-Nieuw-Guinea
PH	Filipijnen
PK	Pakistan
PL	Polen
PM	Saint-Pierre en Miquelon
PN	Pitcairn
PS	Bezet Palestijns gebied
PT	Portugal
PW	Palau
PY	Paraguay
QA	Qatar
RO	Roemenië
RU	Russische Federatie
RW	Rwanda
SA	Saudi-Arabië
SB	Salomoneilanden
SC	Republiek der Seychellen
SD	Soedan
SE	Zweden
SG	Singapore
SH	Sint-Helena, Ascension en Tristan da Cunha
SI	Slovënie
SK	Slowakije
SL	Sierra Leone
SM	San Marino
SN	Senegal
SO	Somalië
SR	Suriname
SS	Zuid-Soedan
ST	São Tomé en Príncipe
SV	El Salvador

Code	Land
SX	Sint-Maarten (Nederlands deel)
SY	Arabische Republiek Syrië
SZ	Eswatini
TC	Turks- en Caicoseilanden
TD	Tsjaad
TF	Franse Zuidelijke Gebieden
TG	Togo
TH	Thailand
TJ	Tadzikistan
TK	Tokelau-eilanden
TL	Oost-Timor
TM	Turkmenistan
TN	Tunesië
TO	Tonga
TR	Turquie
TT	Trinidad en Tobago
TV	Tuvalu
TW	Taiwan
TZ	Tanzania, Verenigde Republiek
UA	Oekraïne
UG	Oeganda
UM	Kleine afgelegen eilanden van de Verenigde Staten
US	Verenigde Staten van Amerika
UY	Uruguay
UZ	Oezbekistan
VA	Vaticaanstad
VC	Saint Vincent en de Grenadines
VE	Venezuela, Bolivariaanse Republiek

Code	Land
VG	De Britse Maagdeneilanden
VI	Amerikaanse Maagdeneilanden
VK	Verenigd Koninkrijk
VN	Vietnam
VU	Vanuatu
WF	Wallis en Futuna
WS	Samoa
XC	Ceuta
XK	Kosovo
XL	Melilla
XS	Servië
YE	Jemen
ZA	Zuid-Afrika
ZM	Zambia
ZW	Zimbabwe

